

Народолюбець

Автор:

Панас Мирний

Народолюбець

Панас Мирний

ШЕДЕВРИ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ #1

«Народолюбець» Панаса Мирного – соціально-психологічне оповідання, у якому автор розкриває типову для його творчості проблему взаємин інтелігенції та простого народу***. Перу автора належать й інші твори, написані у жанрі малої прози, зокрема, «Лихий попутав», «Серед степів» тощо.

Панас Мирний

НАРОДОЛЮБЕЦЬ

I

Добрий чоловік Петро Федорович Шатай-Мотай! Сказано людина, сказано друзяка! П'ятнадцять літ головою був; та й голова ж з його неабияка! Він не тільки з помошником, він з окружним кумпанію водив; він у їх у гостях, як дома, як свій чоловік. Не минали і вони його, хати, на превелику турботу Хотини Петровни, його дорогої половини. Оце, бувало, тільки зачує дзвоник, ще геть за селом, зараз вибігає на рундук свого будинку, що був показніший від отця Федорового, – та куди тому! Низенький, маленький, очеретом критий; а в Петра Федоровича високий та довгий, оселя крита соломою, з двома верхами, з двома голуб'ятниками. Так як тільки чути дзвоник з-за села, уже видно і Петра

Федоровича на рундуці; височенний, здоровенний, у плечах сажень, черево у два обійми, у мундирі, застебненому на всі гудзики, з здоровенною лисою головою, з горбатим, як у крюка, носом, з веселими карими очима, що так у його і грають, так і пляшуть, так і запрошують до своєї хати: «зділайте, мов, милость! Пожалуйте! Пожалуйте!» А уси у Петра Федоровича? – товсті та довгі, чорні, чорні – аж полискуються! Окружний, бувало, як підіп'є, то й підшучує: «що якби мені, каже, такі вуси, як у тебе, Петро Федоровичу, то не треба б і гарапія з собою возити, сплів би аж дві пшенички, знали б тоді мене неслухняні голови, що ніяк не догарикаешся їм збирати недоїмки». А Петро Федорович стоїть, черево убрав у себе, одна рука за спиною, другою погладжує вуса і, усміхаючись, мовляє: «Що мої, ваше високоблагородіє, що мої! У покійного панотця, царство йому небесне, – мої і підметок не стоять! Бувало, обведе попід бородою, та аж на голові зав'яже, як жінка косу, – ото уси! Так і боялися ж його!! А мої, ваше високоблагородіє, тим і в підметок не стоять!». На все здався Петро Федорович, чи до жартів, то й до жартів! Чи до діла, то й до діла! Чи прислужити, чи часом і самому начальствений вид прийняти. Перед окружним, бувало, у три погібелі перегнеться; за те ж і ти перед ним у три погібелі гнись, бо як гляне своїм грізним поглядом, де ті й веселощі дінуться; хмурний та темний, як хмара, а зрачки блищать, як лискавиці, як моргоне своїм товстим та довгим вусом, так і зів'єшся! А гуконе своїм гучним голосом, – пропав, нема тебе! Покійний писар Саенко та раз якось його і не послухайся! Як же визвіриться Петро Федорович, як гуконе, то Саенко, як шалений, з волості вийшов і більш уже не писарював, а Петра Федоровича десятою улицею оббігав і як од нечистої сили одхрещувався.

То ж писар, то видющий чоловік, а що ж ті сірки темні? Ті зараз у ноги та в сльози: «і помилуйте, і пожалуйте!».

Сказано голова! І нажився Петро Федорович! І хутір, і млин, і вітряків чотири, а поля? а лісу? – панюга панюгою, та й тільки! Скільки він людей розорив, скільки по шматки пустив, а скільки і сира земля під собою поховала. Хотина Петровна щонеділі на часточки за померши душі давала, щоб гріхи Петра Федоровича замолити.

І Петро Федорович не то щоб й проти сього був, оже не любив, щоб по таким бридням грошки переходили з його скрині та в кишеню отця Федора. Він його таки недолюблював. Оце мов і в згоді живуть собі, по-сусідськи (вони були через улицю сусіди), один одному надобрідень через тин каже, вітаються, мов такі приятелі... Аж дивись – жене отець Федір Шатай-Мотаєвого підсвинка у свій хлів з огороду... Треба Петрові Федоровичові карбованця давати. Сьогодні

карбованця дано, а на завтра – кури отця Федора кричать, як не порозриваються, по всьому селу літають, а за ними навздогінці довге паліччя десятників... Вибіжить отець Федір та... гай-гай! думаючи, що шульпіки до курчат, коли зирк – аж то свій шульпіка.

– Що то ви робите? – кричить. – Щоб вам руки, сякі-такі сини, покорчило!

– А нащо ви їх пускаєте? Улицю гребуть, он які баюри повіривали! – кричать йому десятники, а паліччя, як хмара стріл, так понад селом і літає, аж свистить.

Нічого робить отцю Федорові, піде; а увечері наймичка недалічить ся ніяк п'яти або шести курок, каже отцю Федорові – та мовчить отець Федір, тільки читає тихо «Помилуй мя, боже!».

На другий день і отець Федір і Петро Федорович знову один одному через тин надобрідень оддає, як буцім нічого й не було, а Іноді, дивись, отець Федір і забіжить до Хотини Петровни на часок покуштувати, чи вже настоялась калганівка. І дивись – коли, бува, молода ще калганівка, не настоялась (а молода вона була завжди, коли Петро Федорович у город виїздить), – не йде вже додому отець Федір, а за патерицю веде його наймичка Явдоха. Чудний був отець Федір! Оце, бува, як де кине в голову, зараз кричить: «Посилайте за Явдохою!».

Послали, прийшла Явдоха, бере патерицю, дає один кінець у руки отцю Федорові, а за другий сама тримає і так помалу іде собі, а за нею отець Федір, як мала дитина, дубає і стиха «Помилуй мя» читає. Любив чи и слід, чи й не слід «Помилуй мя» читати.

Конец ознакомительного фрагмента.

Купить: https://tellnovel.com/mirniy_panas/narodolyubec

надано

Прочитайте цю книгу цілком, купивши повну легальну версію: [Купити](#)